

Virtain Luonnonsuojeluyhdistys ry
c/o Larissa Heinämäki
Havangantie 418
34710 Vaskivesi
larissa.heinamaki@iki.fi

MUISTUTUS

5.4.2013

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
kirjaamo.lansi@avi.fi

Dnro LSSAVI/478/04.08/2010

Asia Vaskiluodon Voima Oy:n Sarvinevan turvetuotantoalueen ympäristölupa ja toiminnan aloittamislupa, Kihniö

Aluksi Kiitämme saamastamme lisääjasta muistutuksemme laatimiseen.

Vaskiluodon Voima Oy hakee ympäristölupaa ja toiminnan aloittamislupaa Kihniön Sarvinevalle, joka sijaitsee Kihniön ja Seinäjoen rajalla, noin 17 kilometriä Kihniöstä pohjoiseen. Virtain kaupungin raja kulkee reilun kahden kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Kuivatusvedet suunnitellaan johdettavaksi Kihniänjokeen, joka virtaa reilut neljä kilometriä Virtain puolella. Hakija hakee myös toiminnanaloittamislupaa vesiensuojelurakenteille.

Sarvineva on suurelta osin ojittamaton suo, jolla on myös merkittävä määrä ojittamatonta vaihettumisvyöhykettä.

Alueella ei ole ennestään turvetuotantoa.

Yhdistyksen mielestä ympäristölupaa ei tule myöntää. Perustelut seuraavassa.

1. Sarvinevan turvetuotantoalue

Hankealue on pinta-alaltaan 107 hehtaaria sisältäen sarkaojitetun kaivualueen (99,7 ha) sekä auma-alueen (7,3 ha).

Kuivatusvesien käsittelyjärjestelmänä suunnitellaan käytettäväksi sarkaojien lietealtaita, päisteputkitusta ja lietteenpidättimiä, kokoojaojissa putkipatoja sekä laskeutusallasta ja pintavalutuskenttää. Pintavalutuskentän ala on mitoitettu suositeltua (3,8 %) suuremmaksi eli 5,3 % valuma-alueesta.

Tuotannon arvioidaan jatkuvan 20 – 30 vuotta.

2. Yhdistyksen kommentit

2.1 Kaavoitustilanne

Sarvinevaa ei ole merkitty turpeenottoalueeksi Pirkanmaan 1. vaihemaakuntakaavassa, eikä sen kohdalla ole merkintöjä Pirkanmaan 1.

maakuntakaavassa.

Pirkanmaan 1. vaihemaakuntakaavan laatimista varten tehdyn Pirkanmaan suoluonnon tila -raportin (Metsähallitus) mukaan Sarvineva kuuluu osana arvokkaaseen Päretkivenneva-Teerineva-Pohjoisneva -vyöhykkeeseen ja on sen sekä luontoarvojensa vuoksi jätetty kaavassa merkinnöittä.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan (jotka ohjaavat maakuntakaavojen laadintaa) turpeenottoalueiksi varataan jo ojitettuja tai luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ja käytöstä poistettuja suopeltoja. Tätä ohjetta on noudatettu laadittaessa Pirkanmaan 1. vaihemaakuntakaavaa, joten Sarvinevaa ei ole perusteetta jätetty merkitsemättä turpeenottoalueeksi.

2.2 Luonto

Hakija kertoo hakemuksessaan kohdassa 7.1 Luonto, että ”*Sarvinevan länsiosa ja reunaosat on ojitettu metsänkasvatukseen. Ojittamatta on hankealueen itäosan karut metsäiset lyhytkorinevarämeet ja variksenmarjarahkarämeet. Hankealueella ei ole ojittamattomia avosuoalueita. Hankealueelta ei löytynyt uhanalaisia tai silmälläpidettäviä kasvilajeja eikä uhanalaisia luontotyyppiä. Sarvinevan pesimälinnustossa ei ole erityisesti suojeltavia tai luonnonsuojeluasetuksella valtakunnallisesti uhanalaiseksi luokiteltuja lintulajeja. Alueellisesti (Pohjanmaa) uhanalaisiksi luokitelluista lajeista suolla esiintyi valkoviklo ja liro. Molemmista on yksi havainto. Luontoseelvityksessä liron todetaan olevan varsinkin märillä soilla melko tavallinen, mutta vähälukuinen pesimälintu. Valkoviklon todetaan pesivän joka viidennellä alle 100 ha:n suuruisella luonnontilaisella suolla. Alueella ei havaittu vesilintu- tai kahlaajakeskittymiä niiden päämuuttoaikana toukokuussa.”*

Edellä oleva teksti on vähättelevä ja törkeästi harhaanjohtava. Hankealue näyttäisi ilmakuvan perusteella olevan suurimmaksi osaksi ojittamatonta avosuoaluetta [luontoseelvityksen täydennysosassa (s. 20) kerrotaan että alueen laskuojatkin ovat jo umpeenkasvaneet]. Sarvinevan luontotyyppi, välipintainen keskiboreaalin aapasuo, on luokiteltu vaarantuneeksi ja se kuuluu Suomen vastuuluontotyyppeihin. Lisäksi alueella on todettu useita uhanalaisia lintulajeja.

2.3 Linnusto

Sarvineva on linnustoltaan arvokas suo. Havaittuja lajeja ovat mm. alueellisesti uhanalainen riekko (RT), jonka kanta on uhkaavasti heikentynyt, valtakunnallisesti uhanalaiset pohjansirkku (VU) ja keltavästäräkki (VU), metso (NT, RT), teeri (NT), kapustarinta, liro (RT), niittykirvinen (NT), kurki, pikkukuovi, kuovi, pensastasku, valkoviklo, palokärki ja käki. Lisäksi on viitteitä metsähanhen (NT, RT) esiintymisestä.

Metso, teeri, kapustarinta, liro, kurki ja palokärki kuuluvat EU:n lintudirektiivin I liitteen lajeihin ja metso, teeri, liro, pikkukuovi, kuovi, valkoviklo ja metsähanhi ovat Suomen erityisvastuulajeja.

Hakijan teettämä linnustokartoitus [Sarvinevan (Kihniö) kasvillisuus- ja linnustokartoitus vuonna 2011] on tehty tuulisena ja sateisena päivänä lintujen pesimääjan ulkopuolella. Selvityksen kohdassa 4.1 määritellään selvityksen tarkoitusta seuraavasti: ”*Tarkoituksena on kartoittaa alueen pesimälinnusto. Ennakkoon oli odotettavissa, että alueella ei tavata muuta kuin yleisimmät lintulajit*

joten perusteellinen eri vuodenaikoina tapahtuvaa kartoitusta ei katsottu aiheelliseksi. Vuodenajasta ja säästä johtuen oli hiljaista. Lintujen pesintäaika oli jo ohi.” Mikäli tarkoituksena on selvittää alueen pesimälinnusto, tulee kartoitus tehdä pesimäaikana. Lisäksi kartoituksen luotettavuudelle on haitaksi muodostaa jo etukäteen aliarvioiva ennakkokäsitys, jolloin kartoituksen taso pääsääntöisesti heikkenee. Luontoselvitysten täydennysraportissa asiaa onkin korjattu kertomalla että vuoden 2011 kartoitus olikin pesimäajan ulkopuolisen linnuston kartoitus. Luontoselvitysten teettämisessä tulisi kiinnittää erityistä huomiota kartoittajan ammattitaitoon. Mikäli se on puutteellinen, ei luontoselvityskään ole luotettava.

2.4 Virkistys

Kasvillisuusselvitysten mukaan Sarvinevalla kasvaa laajasti hillaa ja karpalaa. Oletettavasti suo on tärkeä marjastuskohde seutukunnalla, jossa lähes 90 % soista on ojitettu. Tätäkin hakija vähättelee hakemuksen kohdassa 7.5 kertoessaan että ”marjastuksen ja metsästyksen kannalta alue on pienialainen ja osittain ojitettu metsänkasvatukseen”.

2.5 Vesistövaikutusten arviointi

Hakija käyttää vesistökuormituslaskelmissaan velvoitetarkkailun ominaiskuormituslukuja, jotka eivät anna todenperäistä kuvaa turpeenkaivuun vesistövaikutuksista. Suurin osa vesistövaikutuksista aiheutuu rankkasateiden aikana, jolloin ravinteet ja kiintoaineet, erityisesti humus, kulkeutuu vesistönsuojelurakenteiden läpi vesistöön eivätkä ne näy tarkkailutuloksissa mitenkään.

Hakemuksesta ei selviä, miten tuotannossa otetaan huomioon poikkeukselliset sääolot, kuten voimakkaat rankkasateet. Hakemuksen liitteessä kerrotaan että pintavalutuskenttä ympäröidään penkereellä ja mainitaan että ojittamattomalle alueelle rakennettaessa ongelmana on penkereiden pysyvyys; penger voi pettää aiheuttaen ”kertaluonteisen päästön”. Onko hakija tehnyt laskelmia, kuinka suuren vesimäärän altaat voivat pidättää? Tilanne, jossa rankkasateesta aiheutunut vesimassa puhkaisee suojapenkereen, mitätöi tehdyt vesistönsuojelutoimet pitkäksi aikaa eteenpäin, joten niiden kestävyydestä on varmistuttava ennakkoon. Penkereistä on tehtävä kestävyyslaskelmat sekä laskelmiin perustuen tehdä rakenteista niin kestävä ettei pelkoa niiden pettämisestä ole.

Hakemuksessa ei ole arvioitu eristysojien aiheuttamaa vesistökuormitusta. Tuotantoaikana eritysojiin voi laskeutua merkittävä määrä kuivaa turvepölyä, joka kulkeutuu suoraan vesistöön. Eristysojien vesiensuojelurakenteista ei ole hakemuksessa muuta mainintaa kuin että niihin rakennetaan lietesyvennykset. Miten pidätetään pinnalla kelluva turvepöly ja estetään sen kulkeutuminen eteenpäin? Eristysojien aiheuttama vesistökuormitus tulisi ottaa huomioon ympäristövaikutusten arvioinnissa sekä laskea mukaan kokonaiskuormitukseen.

Humusta ei ole otettu huomioon arvioitaessa toiminnan vaikutusta alapuoliseen vesistöön. Turpeenkaivun suurin vesistölle aiheuttama haitta on happamoittamisen lisäksi humus, joten vesistövaikutusten arviointi on hakemuksessa puutteellinen.

Tuotantoalueet ovat toiminnassa kolmisenkymmentä vuotta eteenpäin. Pintavalutuskenttien teho väistämättä heikkenee ajan kuluessa kiintoaineen kertyessä

turvekerrokseen. Lupamääräyksissä tulee määrittää pintavalutuskentältä vaadittava puhdistusteho humuksen, kiintoaineen, typen ja fosforin osalta, jonka alittuessa luvanhakija veloitetaan tekemään parannustoimenpiteitä, esimerkiksi rakentamaan uuden pintavalutuskentän.

Suunnitellun turvekaivoksen pohjakerrosten pH -taso tulisi selvittää sekä arvioida sen vaikutus alapuoliseen vesistöön. Myös rauta- ja raskasmetallipitoisuuksia tulisi selvittää ja arvioida niiden vaikutusta alapuolisten vesistöjen eliöstöön.

2.6 Alapuolinen vesistö

Turpeenkaivun kuivatusvedet suunnitellaan johdettavaksi metsäojien kautta Kihniänjokeen, joka on luokiteltu ekologiselta tilaltaan luokkaan huono. Kuivatusvedet kulkeutuvat seuraavaksi Seinäjokeen, joka on luokiteltu luokkaan välttävä/tyydyttävä. Kumpikin joki on vesistöjärjestelyjen seurauksena vähävetinen, joka lisää päästöjen haitallisuutta vesiekosysteemille. Kyrönjoen vesienhoidon toimenpideohjeet vuoteen 2015 -julkaisussa kerrotaan turvetuotannon (muiden ohella) vaikuttavan Seinäjoen ekologiseen tilaan. Seinäjoen alue (sis. mm. Seinäjoki ja Kihniänjoki) luetellaan vesienhoidon riskikohteiksi.

Koska vesistöllä on jo ennestään paljon ihmistoiminnan aiheuttamaa kuormitusta ja tilan heikkenemistä, ei uutta turpeenkaivuualuetta tule sallia.

Mikäli lupa kuitenkin myönnetään, tulee kuivatusvedet määrätä puhdistettavaksi asianmukaisesti ennen vesistöön laskua. Asianmukaisella tarkoitetaan tässä jätevedenpuhdistuslaitosta, jossa voidaan hallitusti poistaa fosfori, typpi, kiintoaine ja humus sekä neutraloida hapan turvevesi luonnollista tasoa vastaavaksi.

Päästötarkkailua varten tulee asentaa jatkuvatoimiset mittarit, koska vain niiden avulla pystytään tarkkailemaan ja todentamaan kuormituspiikkejä. Mittareiden kalibrointi ja huolto on tehtävä säännöllisesti jotta mittaustuloksiin voi luottaa.

Toiminnanaloittamislupaa ei tule myöntää, koska se tekisi muutoksenhaun hyödyttömäksi luonnonsuojelulain vastaisesti.

3. Lopuksi

Suurelta osin ojittamaton Sarvineva on arvokas osa suokokonaisuutta alueella, jossa lähes 90 % soista on ojitettu. Se on tärkeä alue erityisesti riekolle, mutta myös muille siellä esiintyville uhanalaisille lintulajeille. Sen edustama suotyyppe on luokiteltu uhanalaiseksi. Suota ei kaavoissa ole merkitty turpeenottoalueeksi. Kun tähän vielä lisätään alapuolisen vesistön huono ekologinen tila, on selvää etteivät luvan myöntämisen edellytykset täyty.

4. Muu huomautus

Olisi positiivista, mikäli ympäristölupahakemuksen aineistot olisivat julkisesti saatavilla netissä. Se helpottaisi oleellisesti kansalaisten vaikuttamismahdollisuuksia sekä mielipiteen ilmaisemista.

Virroilla 5.4.2013

Larissa Heinämäki
puheenjohtaja

Katri Lavaste
sihteeri